УДК 327:502/504
Староконь М.А.[1], Лазнева І.О.[2]
[1]студ. НУ «Запорізька політехніка»
[2]канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

МОЖЛИВОСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ РОЗБУДОВИ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Цифрова торгівля стає все більш важливою і включає як цифрову торгівлю товарами і послугами, так і цифрову поставку товарів і послуг. Проте країни значно відрізняються за готовністю до цифрової торгівлі. Якщо частка країн, що розвиваються, особливо найменш розвинених країн, у світовій торгівлі має збільшитися, як це передбачено в плані сталого розвитку до 2030 року, потрібні дії для зміцнення їхньої здатності отримувати користь від цифрової торгівлі. Пандемія COVID-19 ще більше підвищила цю необхідність.

Люди та бізнеси все частіше використовують онлайн-засоби купівлі та продажу. Пандемія ще більше підкреслила важливість цифрових технологій в підтримці міжнародної торгівлі. У 2020 році глобальний експорт послуг зменшився на 20% порівняно з 2019 роком, але експорт цифрових послуг - тих, що можуть бути поставлені віддалено за допомогою ІКТ-мереж, таких як Інтернет - виявився відносно стійким, зменшившись лише на 1,8% незважаючи на обширні економічні труднощі під час пандемії. В результаті, експорт цифрових послуг досяг майже 64% від загального обсягу експорту послуг [1].

Початкові результати аналізу UNCTAD, отримані від Коста-Рики, Індії та Таїланду, показують, що 80- 99% послуг, які можуть бути поставлені через

ІКТ-мережі, фактично постачаються цим способом. У 2020 році 24% компаній отримали замовлення в Інтернеті, а понад 40% компаній розмістили замовлення в Інтернеті. Показники варіюються залежно від розміру підприємства; у середньому більше ніж удвічі великі підприємства продають онлайн порівняно з малими підприємствами. У 2020 році близько одна четверта покупців в Інтернеті робила міжнародні покупки. Однак B2B транзакції складають приблизно третину електронних транзакцій (82%) електронної комерції, однак частка, яка є міжнародною і, отже, утворює частину цифрової торгівлі, ще незначна [2].

Зростання цифрової торгівлі сильно нерівномірне. Цифрові послуги все ще складають значно меншу частку експорту в найменш розвинених країнах, в Африці, Латинській Америці та на Карибських островах, ніж в інших частинах світу. Так само, в то час як понад половина населення країн з високим рівнем доходів робила покупки в Інтернеті у 2019 році, ця цифра складала всього 2% у країнах з низьким рівнем доходів [3].

Країни з меншою цифровою розвиненістю мають недолік у використанні електронної комерції. Вони також менше можуть скористатися стійкістю цифрової торгівлі послугами у відповідь на шоки, такі як пандемія, і, отже, ймовірно, зазнають більш сильних знижень експортних доходів та економічного зростання. Загалом, оскільки цифрове замовлення та цифрова доставка стали все більш критичними для доступу до ринків у багатьох частинах світу, ті, хто не мають можливості торгувати у мережі, ризикують економічно відстати ще більше.

Багатьом країнам, що розвиваються потрібно покращити можливості для участі в цифровій торгівлі та отримання вигід від неї. Уряди стикаються з важкою задачею - в умовах швидкого темпу технологічних змін і нестачі даних та великого рівня невизначеності забезпечити більш інклюзивні результати від цифрової торгівлі, що звичайно вимагає комплексного та координованого підходу, який охоплює урядові органи та інші зацікавлені сторони.

Можна порекомендувати наступні політичні заходи:

- розвиток ІКТ - для забезпечення належного, доступного та надійного зв'язку для людей та підприємств, щоб мати змогу займатися цифровою торгівлею, багато країн, що розвиваються потребують будівництва та підтримки мереж високої швидкості, надійних та доступних, з широким охопленням населення, а також забезпечення доступності цифрових пристроїв;
- освіта, навички, обізнаність - адаптація до змін на ринках праці та вимог до навичок, викликаних цифровізацією, потребує змін у формальних системах освіти, а також стратегій розвитку навичок у державному та приватному секторах;

- сприяння торгівлі - країни повинні пристосовуватися до зростаючого рівня цифрової доставки та зміни від великих відправлень до великої кількості малих посилок, викликаних міжнародною електронною комерцією;
- мікро, малі та середні підприємства - країни повинні підвищити використання ІКТ серед менших фірм, щоб забезпечити їх ефективну інтеграцію в глобальні ланцюги вартості, які все більше покладаються на цифрові рішення;
- гендерна інклюзія - країни повинні подолати гендерний цифровий розрив, який обмежує можливість жінок брати участь в цифровій торгівлі і є найбільш вираженим в Африці та найменш розвинених країнах.
- нормативно-правова база - країни повинні запровадити відповідні політики, закони та регуляції [4].

Ініціатива eTrade for all під керівництвом UNCTAD має на меті покращення можливостей країн, що розвиваються використовувати та отримувати користь від електронної комерції та цифрової торгівлі. Продовженням цієї ініціативи є програма оцінки готовності до електронної торгівлі, яка співпрацює з такими країнами з метою визначення конкретних заходів у ключових політичних сферах для зміцнення їх здатність отримувати користь від цифрової торгівлі. В аналітичні довідці заначено, що статистичні дані є ключовими для розуміння ситуації в країні щодо цифрової торгівлі та для оцінки потреби та впливу політичних втручань. Щодо цифрових поставок у торгівлі, статистика наразі фокусується на послугах, які можна постачати електронним шляхом. Однак частка, яка фактично постачається таким чином, може значно відрізнятися. Що стосується цифрової торгівлі, меншість країн складає оцінки вартості електронної комерції, і ще менше розкладає їх на внутрішні та міжнародні компоненти. Робоча група UNCTAD з оцінки обсягів електронної комерції та цифрової економіки займається переглядом поточних підходів до вимірювання електронної комерції серед держав-членів та ідентифікацією кращих практик для більш широкого впровадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Impacts of the COVID-19 pandemic on trade in the digital economy, Technical Notes on ICT for Development. UNCTAD. 2021. No. 19. P. 6

2. Implementing a survey on exports of ICT-enabled services, Technical Notes on ICT for Development UNCTAD. 2018. No. 11. P. 14

3. Measuring the Digital Transformation: A Road Map for the Future, OECD Publishing, Paris. OECD, 2019. P.8

4. Digital trade: opportunities and actions for developing countries. Policy Brief. UNCTAD. 2022. No. 92. P. 3-4